

1999
23-01-2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Abdülhamit GÜL tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 23.01.2020

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Siirt Milletvekili

Cezaevlerinde çok fazla sorun yaşandığı ve insan haklarına aykırı uygulamaların son derece hız kazandığı tüm kamuoyunca da yakinen takip edilmektedir. Tarafıma Bandırma 1 No'lu Kapalı Cezaevi'nden iletilen hak ihlalleri ise çeşitli boyutlardadır. Gazeteci Zeki Kayar, yazdığı bir yazıda "direniş" sözcüğü geçtiği halde bu direnişin "Sur direnişi" olarak iddianameye yansması sonucunda 1 yıl 6 ay daha ceza almıştır. Oysa yapılan savunmalarında delil gösterilen yazıda Sur ilçesine dair atıf bulunmamaktadır. Öte yandan kendisi hakkında iki farklı müddetname hazırlanmış olup birisi 14.11.2023 diğeri ise 23.11.2023 gününü tahliye tarihi olarak göstermekte olup yapılan hesaplamanın keyfiyete dayalı olduğu açıktır. Bir diğer önemli mevzu ise DGM döneminde yargılanmış olan Zeki Kayar'ın AİHM ve AYM'nin 2018'de "heyette askeri hâkim bulunması yeniden yargılama nedenidir" kararının kendisi için uygulanmamış olmasıdır. AİHM tarafından verilen emsal kararlar olması ve AYM'nin de benzer karar vermiş olması bağlamında çok sayıda mahkûm yeniden yargılama talebinde bulunmuş ise de bu kararın uygulanması çok sınırlı dosyalar için geçerli olmuştur. Bu durum ise hukuk kurallarının bölgeye, kişiye ve duruma göre değişiklik arzettiğini göstermesi bakımından çarpıcıdır. Tarafıma aktarılan bir kısım hak ihlalleri yargılama aşamasına ait ise de bulunduğu Bandırma Cezaevinde de hak ihlalleri süregitmektedir. Bu da hukuksuzluğun yargı sürecinden başlamak üzere çeşitli evrelerde devam ettiğini göstermektedir. Cezaevlerindeki en güncel ve önemli sorun alanlarından birisi de cezaevlerindeki sürgün uygulamasıdır. Bu anlamda ikametgâhı Siirt olan Zeki Kayar'ın ailesinden uzak bir cezaevinde oluşu itibarıyla ziyaret hakkının fiilen engellenmesini içerdği için ağır bir hak ihlalidir. Ki bu ihlal ziyaret gerçekleştiremeyen ailesine de sirayet etmekte ve ailesi de kendisi ile birlikte bir nevi cezalandırılmaktadır. Cezaevlerindeki sürgün mevzu AİHM kararına da yansımış, AİHM bu konuda ihlal kararı vermiştir, ancak uygulamada bu emsal karar uygulanmamaktadır. Diğer yandan süreli yayın, dergi ve kitapların ulaştırılmaması, bu uygulamanın keyfiyete varması ve en önemlisi anayasal güvence altında olan haberleşme hürriyetinin ihlalidir. Bu konuda cezaevlerinden sıklıkla başvuru gelmekte olup keyfi uygulamalar cezaevlerinde had safhalardadır.

Bu bağlamda;

- 1- Mahpuslar tarafından sıklıkla dile getirilen ve infaz sürelerinin müddetnamelerde farklı hesaplanmasının sebep ve gerekçesi nedir? Bu farklılık bir keyfiyetin yansması değil mi?
- 2- Müddetnameler hazırlanırken neden sanık lehine hükümler uygulanmıyor?
- 3- Zeki Kayar özelinde olduğu gibi maddi olayla ilintisi olmayan ibarelerin iddianamede yer alması ve buna göre suç isnadı yargı organlarının yalnızca ceza verme odaklı görev yapmalarının bir yansması

4582

değil mi? Yargı organlarının görevi suç ve suçluyu ortaya çıkarmak yerine yeni suç ve suçlular yaratmak mıdır? Bu durumun izahı nedir? Görev yapan savcı ve hakimlerin görevlerini dikkat ve özen yükümlülüğü çerçevesinde yürütmesi ve hak ihlallerinin önlenmesine dönük bir çalışma yürütülecek midir?

- 4- Zeki Kayar örneğinde olduğu üzere DGM'ler tarafından yargılananlar hakkında verilen AİHM ve AYM kararlarına rağmen neden yeniden yargılamalar yalnızca Hizbullah davasından yargılanan sanıklar için geçerli olmuştur? Neden yeniden yargılama hakkı sınırlı bir grup sanık lehine uygulanmıştır?
- 5- Hâlihazırda AİHM ve AYM tarafından alınan "heyette askeri hâkim bulunması yeniden yargılama nedenidir" kararı çerçevesinde ve buna ilişkin yapılan yasal düzenleme kapsamında kaç başvuru yapılmıştır? Bu başvurulardan kaç kabul edilmiş ve yeniden yargılama süreci başlatılmıştır?
- 6- Yeniden yargılama kapsamında kaç sanık tahliye edilmiştir? Bu sanıklardan kaç yurtdışına çıkış yapmıştır?
- 7- Yeniden yargılamaya dair verilen kararlarda mahkemeler hangi kriterleri gözetmiştir? Yeniden yargılama taleplerinin reddi yahut kabulü kararlarında, sanıkların kimliği ve aidiyetleri mi etkili olmuştur? Şayet böyle bir etki yok ise neden yeniden yargılama başvuruları sınırlı olarak kabul edilmiştir?
- 8- Cezaevlerindeki sürgün uygulamalarına yönelik verilen AİHM kararı doğrultusunda neden mahpuslar ikametgâhlarına ve ailelerine yakın cezaevlerine sevk edilmiyor?
- 9- Cezaevlerindeki sürgün uygulamaları ile amaçlanan nedir?
- 10- Cezaevlerindeki sürgün uygulamalarının sonlandırılmasına yönelik bir çalışma yapacak mısınız?
- 11- Cezaevlerinde yasal ve anayasal güvence altında olan haber alma hakkının korunması bağlamında süreli yayın, televizyon, radyo, gazete gibi iletişim araçlarının kısıtlanması yahut engellenmesi uygulamalarına son vermek adına kapsamlı bir çalışma yürütülecek midir?